

Bilaga 1. Konsekvensutredning av Havs- och vattenmyndighetens förslag om ändringar av Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:37) om fiske i sötvattensområdena (remiss, ärendenummer HaV 2024-000404)

A. Allmänt

1. *Beskrivning av problemet och vad man vill uppnå*

Till följd av klimatförändringarna och högre vattentemperaturer varierar tidpunkten för siklöjans utveckling av romkorn och lek i Mälaren mellan åren. Vissa delar av sjön påverkas mer av klimatförändringar än andra delar av sjön på grund av sjöns uppdelning i olika djupzoner. Dessutom är årsvariationen idag stor, vilket medför att siklöjans lek vissa år startar tidigare och vissa år senare. Nuvarande fredningstid för fiske efter siklöja syftar till att begränsa fisket till tidsperioden innan själva leken då utvecklingen av romkornen är som mest fördelaktig för vidare förädling. Variationerna mellan år har lett till att yrkesfisket vissa år inte har kunnat fiska siklöja med nät när romproduktionen har varit som störst. Genom att ändra fredningstiden för fiske efter siklöja med nät på hösten och därmed utöka den tid då fisket får bedrivas, ges fisket större möjligheter att anpassa sitt fiske och följa de årsvariationer som uppstår som en effekt av klimatförändringarna.

Garnsviken i nordöstra delen av Mälaren är utpekad som ett särskilt känsligt område (ESKO). Området fungerar som uppväxtområde för braxen, björkna, gös och asp och kontinuerliga rapporter om omfattande tjuvfiske med nätläggning från flera delar av området har inkommit. För att primärt skydda asp och gös föreslås ett fredningsområde med totalt fiskeförbud 1 april–15 juni. Ett alternativ hade varit att avgränsa fredningsområdet till området innanför Färjestabron. Fredningsområdet föreslås dock innefatta område även utanför bron för att möjliggöra ett bättre skydd för framför allt asp och gös. Storleken av området utanför Färjestabron kommer enligt förslag omfatta ett 2,48 km² stort område och bedöms vara tillräckligt stort för att ge det skydd som bedöms behövas. Föreslagen storlek på området gör att alla aktörer innanför området påverkas på samma vis.

2. *Beskrivning av alternativa lösningar för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd*

Alternativet att rapportera in ett startdatum för fiske efter siklöja där 30 dagars fiske tillåts efter inrapporterad start har beaktats. Att rapporteringen av startdatum ska ske likt åldagarna till Havs- och vattenmyndighetens centrum för fiskerikontroll (FMC) för att lättare anpassa sig till ett förändrat klimat ger efterfrågad flexibilitet, men ger också en högre administrativ börda för berörda.

Alternativet att enbart förskjuta nuvarande fisketid för att tillmötesgå en senare start av lek för siklöjan som en effekt av klimatförändringarna blir inte rättvis då vissa delar av sjön påverkas mer av klimatförändringar än andra delar av sjön på grund av olika djupzoner. Dessutom är årsvariationen idag stor. Vissa år startar siklöjans lek tidigare och vissa år senare. Årsvariationen anses kunna öka i framtiden som en effekt av ökad frekvens av extremväder på grund av klimatförändringarna.

Att inte införa de föreslagna bestämmelserna innebär att yrkesfisket har svårt att anpassa sitt fiske efter siklöja till den årsvariation som uppstår som en effekt av klimatförändringarna. Fisket efter siklöja optimeras och sker under en tre veckors period då fisken är mogen för kramning av rom. Vissa år kan det optimerade fisket efter siklöja i vissa delar av Mälaren inte genomföras på grund av senare lek för siklöjan vilket medför att vissa fiskare inte kan nyttja de tillstånd som ges för siklöjefisket fullt ut.

Avseende fredningsområde i Garnsviken är ett alternativ att enbart införa fredningsområde innanför Färjestabron men då det förekommer ett frekvent fiske på och utanför bron så föreslås fredningsområdet omfatta ett område även utanför Färjestabron.

Effekten av att ett fredningsområde inte införs är att det skydd som eftersträvas för bl.a. asp och gös inte nås. På sikt riskerar detta att skada bestånden.

3. Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

De föreslagna bestämmelserna avseende fredningstid för siklöja i Mälaren påverkar alla som fiskar siklöja med nät i Mälaren under hösten. Det är idag 22 stycken yrkesfiskare som fiskar siklöja. Även om information rörande fritidsfiske efter siklöja i Mälaren är bristfällig är uppfattningen att det nästintill är obefintligt.

De föreslagna bestämmelserna avseende fredningsområdet Garnsviken i Mälaren under föreslagen fredningstid 1 april–15 juni påverkar alla som fiskar i området. Enligt Sportfiskarnas utredning är det 52 fiskerättsägare i området. Statistik för fritidsfisket är bristfällig och det går inte att få ut någon information från den årliga nationella enkäten. Enligt uppgifter sker inget yrkesfiske i Garnsviken idag.

4. Uppgifter om vilka kostnadsrämsiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

Eftersom fritidsfisket efter siklöja nästan är obefintligt anses förslaget inte vara relevant för fritidsfisket. Förslaget riktar sig främst mot yrkesfisket och ger större möjligheter att anpassa sitt fiske i tid. Eftersom Mälaren består av olika bassänger och djupzoner varierar temperaturerna och effekterna av klimatförändringar i olika delar av sjön. Därmed bidrar alternativet att enbart förskjuta nuvarande fisketid till att yrkesfiskare i vissa delar av sjön ges möjligheter att anpassa sitt fiske och andra inte. Därför anses en förskjutning av fisketiden inte vara ett rättvist förslag. Föreslagna bestämmelser bedöms få positiva konsekvenser för yrkesfisket. Förslaget innebär inga ökade kostnader för yrkesfisket men en möjlighet till ökade intäkter eftersom fisket kan anpassas till den tid på romproduktionen är som störst.

Det förekommer inget yrkesfiske i förslaget fredningsområde. Yrkesfisket påverkas därför inte av den föreslagna regleringen. Övrigt fiske i förslaget fredningsområde påverkas då de inte kan

fiska i området 1 april–15 juni men då statistik för fritidsfisket är bristfällig är det svårt att bedöma kostnadsmässiga effekter.

5. Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

Havs- och vattenmyndigheten har bemyndigande att meddela föreskrifter enligt 2 kap. 7 § och 6 kap. 8 § förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen.

6. Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Föreslagna regleringar bedöms överensstämma med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU och de krav som ställs inom den gemensamma fiskeripolitiken. Regleringarna berör fiske i sötvattensområde och sker inom det nationella handlingsutrymmet.

Asp är även utpekad i EU:s art- och habitatdirektiv som en av de arter/stammar som kräver ett långsiktigt skydd och särskilda insatser för bevarande. Det finns även nationella åtgärder framtagna för asp inom ramen för åtgärdsprogrammen för hotade arter och naturtyper (ÅGP).

7. Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Havs- och vattenmyndighetens föreslår att de nya bestämmelserna träder i kraft den 1 april 2024. Den korta tiden före ikraftträdande motiveras av att det så långt som möjligt är viktigt att skydda gös och asp som förväntas ta sig och uppehålla sig inom området i anslutning till 2024 års lek i Garnsviken.

När Havs- och vattenmyndigheten har fattat beslut om bestämmelserna kommer information ges via Havs- och vattenmyndighetens och Länsstyrelsen i Stockholm, Uppsala och Södermanland respektive hemsidor samt genom eventuellt pressmeddelande.

B. Kommuner och region

1. Beskrivning av effekter för kommuner eller region

Regleringen avseende föreslagna ändrade fredningstider för siklöja i Mälaren vid fiske med nät bedöms inte få effekter för kommuner eller region.

Föreslagen bestämmelse om fredningsområde i Garnsviken kan ge positiva effekter genom att fredningsområdet bidrar till att skydda aspen och därmed bidrar till att kommunen lättare kan efterleva det framtagna åtgärdsprogrammet (ÅGP) för asp.

C. Företag

Regleringen avseende fredningstid för fiske efter siklöja bedöms få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Regleringen avseende fredningsområde i Garnsviken bedöms inte få effekter för företag.

1. *Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen*

Föreslagen bestämmelse om fredningstid för siklöjefiske med nät i Mälaren bedöms få positiva effekter för 22 yrkesfiskare. Företagen bedriver fiskeverksamhet och definieras som mikroföretag.

2. *Beskrivning av vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader*

Regleringen avseende fredningstid för siklöja i Mälaren bedöms inte få effekter avseende ökad tidsåtgång eller administrativa kostnader för företagen. Regleringen föreslås införas för att företagen ska kunna anpassa fisket till den period då romproduktionen är som störst.

Tidsperioden för fiske bedöms dock inte öka till följd av regleringen utan fisket kommer fortsatt ske inom en period av cirka tre veckor. Inga ytterligare kostnader beräknas därför följa av den föreslagna ändringen.

3. *Beskrivning av vilka andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen*

Regleringen bedöms inte medföra andra kostnader eller behov av förändringar i verksamheten utan snarare ge positiva effekter då företagen ges större möjlighet att anpassa verksamheten till ett förändrat klimat.

4. *Beskrivning av i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen*

Föreslagen regleringen avseende fredningstid för siklöja bedöms ge positiva effekter för konkurrensförhållandena då företagen ges större möjlighet att anpassa verksamheten till ett förändrat klimat. Eftersom siklöjan leker vid olika tidpunkter i olika delar av Mälaren bedöms regleringen ha positiv påverkan på konkurrensförhållandena eftersom den ger utökade möjligheter att anpassa fisket utifrån de förhållanden som råder i den del av Mälaren där man bedriver fiske.

Regleringen medför även att fisket efter siklöja i Mälaren blir tidsmässigt mer lik fisket efter siklöja i Väneren. Därmed kan regleringen bidra med ökade konkurrensförhållanden mellan sjöarna.

5. *Beskrivning av hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen*

Regleringen avseende fredningstid för siklöja bedöms ge positiva effekter för konkurrensförhållandena då företagen ges större möjlighet att anpassa verksamheten till ett förändrat klimat. I andra avseenden bedöms regleringen inte påverka företagen.

6. *Beskrivning av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning*

Föreslagen reglering avseende fredningstid berör enbart små företag. Vid utformningen av föreslagna föreskriftsförändringar har därför hänsyn till små företag tagits. Det saknas därför anledning att ta särskild hänsyn till små företag.

D. Samråd

Fisketider för siklöja

Efter inkommen skrivelse från yrkesfisket i Mälaren samt yttrande från Länsstyrelsen i Stockholms län som i sin tur samrått med övriga län runt Mälaren har samråd skett med yrkesfisket. Dialog har förts med ordförande i Mälarens fiskareförbund i december 2023. Förslag på ändrade fredningstider togs upp av ordförande på styrelsemöte den 8 januari 2024 och mottogs positivt och har därefter kommunicerats med utredare. Remissen kommer skickas ut till alla berörda.

Fredningsområde Garnsviken

Samråd har skett med Länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala och Västmanlands län under 2023–2024. Sportfiskarna har i sin utredning på uppdrag av Stockholms län sökt fiskerättsägare i området kring Garnsviken för att undersöka om införandet av ett fredningsområde har stöd av berörda. De flesta fiskerättsägare har besvarat förfrågan och varit positiva till förslaget. Flertal är medlemmar i Garnsvikens natur- och miljöförening som varit en av de aktörer som påtalat behovet av införandet av ett fredningsområde. Sigtuna kommun har påtalat ett behov och ställt sig bakom införandet av ett fredningsområde.

E. Kontaktperson

För eventuella frågor kontakta:

Sofia Brockmark, fiskeregleringsenheten, tfn. 010-698 65 81, email sofia.brockmark@havochvatten.se

Martin Rydgren, fiskeregleringsenheten, tfn. 010-698 62 50, email martin.rydgren@havochvatten.se